

6. Corpus of Contemporary American English (COCA) – BYU corpora. URL: <https://corpus.byu.edu/coca/?c=coca&u=15255&k=40>. Retrieved: 18.10.2020

Вінічук Л. С.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

РЕГІОНАЛІЗМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВЖИВАННЯ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

На сучасному етапі розвитку романського мовознавства дослідження регіональних та територіальних варіантів французької мови, їх лексичних особливостей набуває особливої актуальності.

Вивченню регіоналізмів у французькій мові присвятили свої дослідження відомі вітчизняні та зарубіжні вчені (М. А. Бородіна, В. Г. Гак, В. Т. Клоков, А. А. Сидоров, А. Р. Семів, Є. А. Реферовська), французькі мовознавці (С. Frechet, С. Poirier, Р. Rézeau, G. Straka, G. Tuailions, Н. Walter) та інші.

Загальнодержавною, офіційною мовою на території Франції визнана французька літературна мова. Решта мов мають статус регіональних, за винятком Єльзасу, де державною вважається літературна німецька мова. Протягом багатьох століть державна політика Франції була спрямована на уніфікацію французької мови, згідно якої єдино правильною вважалась мова столиці Франції Парижу та Паризького регіону. Специфічні прояви французької мови на інших територіях називали помилковими, оскільки вони відрізнялися від нормативної, стандартної мови.

Носії регіональних мов (регіолектів) відстоюють свою місцеву (локальну) мову, «*le français local*», наголошуючи на тому, що регіоналізми є засобом етнокультурної ідентифікації, надають мові місцевого колориту

тощо. Г. Вальтер наголошував, що жителі регіонів із задоволенням демонструють свої специфічні слова і вирази [7, с. 187-188].

Досліджуючи сучасний стан французької мови, вчені дійшли висновку, що однією з важливих її характеристик є регіональна (територіальна) варіативність [4, с. 3]. У цьому зв'язку слід зауважити, що близько 15 мільйонів громадян Франції спілкуються на регіональних мовах. Кожен регіон має свої історико-культурні особливості розвитку і в деяких з них, окрім офіційної французької мови, функціонують і регіональні мови (баскська, бретонська, окситанська, корсиканська, фламандська, ельзаська (німецька)). Детальне вивчення територіальної варіативності французької мови розпочалось лише в кінці ХХ століття, коли групою лінгвістів був створений словник регіоналізмів французької мови Франції «Le dictionnaire des régionalismes de France: géographie et histoire du patrimoine linguistique», який був опублікований на початку ХХІ століття, і в якому детально описується лексика різних регіонів Франції [5].

У лінгвістичній літературі термін «регіональна мова», *le français régional*, все частіше дублюється термінами «регіоналізм», «регіолект». Поступово термін «регіолект», який з'явився лише у ХХІ столітті, витісняє термін «діалект», позначаючи регіональну мову в рамках сучасної французької мови [1, с. 119].

Досліджуючи основні характеристики регіональних мов (регіолектів), М. А. Бородіна зауважує, що вони включають в себе «деякі особливості зникаючих діалектів, які в певній своїй частині зливаються із загальнонародною мовою» [2, с. 34-35].

Однією з важливих характеристик регіональних мов вважається їх усне використання і відсутність писемної форми. Розглядаючи особливості вживання регіоналізмів у сучасній французькій мові, В. Г. Гак наголошував, що на відміну від літературної мови вони не мають писемної форми, хоча в деяких випадках є приклади їх писемної фіксації [3, с. 125].

Вчені розглядають регіоналізми як самостійний клас лексики, протиставляючи їх стандартній французькій мові. Ж. Страка наголошував, що регіоналізмами вважаються слова, які не відповідають правилам загальнодержавної французької мови, і які є характерними для того чи іншого регіону [6, с. 38].

Найчастіше «регіоналізми» вживаються для позначення культурних реалій і термінологічних елементів, які зникли в певних мовленнєвих ситуаціях. Стилiстично забарвлені форми мови, що дуже часто використовуються у засобах масової інформації, створюють універсальні умови для функціонування французьких регіоналізмів. Такі лексичні одиниці несуть значне прагматичне навантаження, допомагають журналістам влучно описати ту чи іншу ситуацію, емоційно виразно підкреслити важливі факти та події. В художній літературі регіональна лексика найчастіше вживається з метою надати сюжету твору яскравого, локального колориту. Проте переважна більшість регіоналізмів – це слова, пов'язані з побутом жителів різних регіонів Франції. Як правило, це назви популярних страв місцевої кухні, гастрономічна термінологія тощо.

Іноді регіональна лексика виходить за межі регіону і починає функціонувати на загальномовному, загальнодержавному рівні, що пояснюється розвитком міжрегіональних контактів та туризму.

Проникнення регіоналізмів на загальномовний рівень пов'язане насамперед з його використанням у якості термінологічних елементів у тій чи іншій сфері, наприклад гастрономії, які відомі широкій аудиторії французького населення.

Отже, регіоналізми поповнюють словниковий склад французької мови, в основному за рахунок діалектів, які історично склались на території сучасної Франції. Активне вживання регіоналізмів у певний період на території носіїв тієї чи іншої мови значною мірою сприяє їх збереженню у системі мови.

Література

1. Бородина М. А. Проблемы лингвистической географии / М. А. Бородина. М.: Наука, 1966. – 220 с.
2. Бородина М. А. Диалект или региональные языки / К проблеме языковой ситуации в современной Франции / М. А. Бородина. Вопросы языкознания. – 1982, №5. С. 29-38.
3. Гак В. Г. Введение во французскую филологию / В. Г. Гак. М.: Просвещение, 1986. –512 с.
4. Клоков В. Т. Французский язык во Франции: Особенности социально-территориальной вариативности / В. Т. Клоков. Саратов, 2011. – 127 с.
5. Rézeau P. Dictionnaire des régionalismes de France / P. Rézeau. Bruxelles, Editions Duclot, 2001. – 1140 p.
6. Straka Y. Problèmes des français régionaux / Bulletin de la classe des lettres et des sciences morales et politiques / Y. Straka. Bruxelles, 1983, 5 série, TLXIX, p.38.
7. Walter H. Le français dans tous les sens. P. 1988 – p. 159.

Єленіна З.І.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

ВЛАСНА НАЗВА У СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВ

Власні назви є особливою категорією, джерелом збагачення лексичної бази мовної системи. Вони мають значний мовний потенціал і саме тому повинні досліджуватися глибше для створення єдиної термінологічної бази. І не лише в суто граматичних інтересах, вони важливі для перекладацької практики і письменницької діяльності.

Французька мова належить до класу аналітичних мов і однією з основних ознак її аналітичної структури є наявність артикля у всіх його різновидах. Власні назви найчастіше вживаються без артикля, оскільки мають прямі зв'язки зі своїм референтом і не потребують додаткового означення. Проте, сьогодні стають досить поширеними інші вживання синтагм з власних назв, які раніше розглядалися як виключення. Приєднання